

ՏԱԼԻՒՆՅԱՆ

Պարոն Հրէյ Եվլիսի կիւն Պապը Ալեքսէ կէլէրէք Բուսէլի շրմէնտըֆէր-լէրինէ տայիր, խարիճիկէ նազըրը տէվլէթլու Սաֆիլթ Բաշա հազըրէթ-լէրի իլէ ուզուն պիր միւլազաթ իթ-միշ տիր:

—Կէլէն հաֆիթա Շամ իլէ Պէյրու-թա պիր չօգ դար եաղաղը ճիշէթ-լէ, Պէյրու իլէ Սուրիէ պէյնիտէ-քի թարիֆ գարանմիշ իսէ տէ, մու-ախիսարէն գարալար էրիկէրէք, թա-րիֆ մէզըրը իշլէմէնէ պաշլամիշ տըր:

—Սըրպիս խաբէթի, Սըրպ տէմիր եօլլարընը, ինչիսար թարիֆ իլէ ին-չաքէ գարալար վէրմիշ իսէ տէ, մէզըրը տէմիր եօլլարըն, Սօֆիա վէ Նիշ թա-րիֆ իլէ ինչաքէն, Պապը Ալեքսէն բուխաթ վէրիմէյինճէ ամէլիեթա պէտ վէ միւլազաթի իտիլէմէյինճէյի, Գուրիէ տ'Օրիսանտա օգունմուշ տուր:

—Լէտա նամընտա Ավիթիւրա վարօ-րու կէլէնէրէն իսկէնտէրիկէ թա-րաֆլարընտա զարգ օլունշ տուր:

—Պու քէրէ Գարա տէնիզտէ վու-գու պուլան Փուրթուլարտա պազը սէֆայինճէ խալլիճէ խասարաթ վու-գու պուլմուշ տուր:

—Գուրիէ տ'Օրիսանտա շու վէճէ ի-լէ օգունմուշ տուր:

Տէվլէթի Ալեքսէ վէ իրան հուտու-տունուն թայիլինիէ մէմուր օլան գօ-միսիօն, միւլաքէրաթընը թաթ իլէյ-լէտիլի հէրքէնի մալիւմիւ տուր:

Տէվլէթի Եյն մէմուրլարը մուլազա-տա օլունմուշա գասա իւզըրինէ իթթի-ֆադ էտէմէլիլէր իտի: Սալթ անաթը Սէնիլէ մէմուրլարը, տէօրտիւնճիւ սուլթան Մուրատ զէմանընտա եանի 1048 սէնէյի հիւրիլէսինտէ ազա օլու-նան մուազէտէյի էսաս թուլմադ, վէ իրան մէմուրլարը իսէ մուախարէն էրգըրումա տէօրթ սէնէ միւլաքէրէ-տէն սօնրա, մէսէլէյի մէզըրէյի թէ-վանսուլթ էտէն տէվլէթլէր եանի ին-կիլթէրա վէ բուսիսըն մուալէնէ-թի իլէ ալ օլունման մուազէտէ իւ-զէրինէ հարաքէթ օլունմադ էֆքեա-րընտա պուլունմուշլար տըր:

Թարաֆէյն պու մատտէ իւզէրինէ իթթիֆադ էտէմէտիլէրինտէն, քէյ-ֆիլէթ ին թէսվիլէսի տէվլէթէյին միւ-շարիլէյինիւմադ հալալէ օլունմուշ ի-տի: Էլէր ալտըրըմիշ հալալաթիս սա-հիս իտէ, տէվլէթ Եյնի միւլաքիլէյին-մա հուտուտ մէսէլէսինի գաթիլէն թէ-վիլէն էթ մէք իւզըն թայիլին օլունման գօմիսիօնուն իթթիլազ էտէճէյի խաթթը հարաքէթ, եալընը էրգը-րում մուազէտէն օլունմադ տէմիշ-լէր: Խմտի պու միւլաքիլէթ թէսվիլէ օլունմուշ օլունմուշտան, միւլաքէ-րաթընա պէտ էյլէյէճէյի մէմուլ օ-լունմուր:

—Պէյօղլունտա պէյիլէք ճատտէտէ վազը սապըք ժարտէն տը Ֆէօր նամ պաղլէնին արսաքընտա, տէվլէթլու Աբրահամ Բաշա հազըրէթլէրի թարա-ֆընտան պէյիլէք պիր թէսվիլթ փնչա խալլէճէյի, վէ ամէլիլթը մէզըրի-լէյի Սթամուս նամընտա պիր գաթ մէյնարըք էտէճէյի իշլիսիլի տիր:

—Էվլիլէսի կիւն Պապը թընէլի ա-րազալընտ պիր պարիլիլի պիր արու-պալ րաթթ օլունմուշ, վէ թընէլ արա-պալընէ հարաքէթինէ տայիր նիշան վէրիլալիլանտէ, մէզըրը պարիլիլ իւ-րէրէք չապալանմադ վէ զայիլթ սիւ-րաթլէ հարաքէթ էթ մէյնէ զայիլթ էթ միշ, վէ պու պապտէ պաղը կէօնա

մուխաթարան վուգույի իշլիլմալ-տէն իքէն, հէլէ քի պաշ մաքիլիլթ լազըմ կէլէն թէտալիլի ալա շաշը-մազ սըզըն վէ վազըթ զայալ էթ մէք-սիլիլ իթթիլազ վէ իճրա իթմիշ օլ-տուղունտան, տէրհալ պարիլիլի գա-յըլլարը քէսիլիլ, պու սուրէթլէ հիշ պիր գազա վուգու պուլմադարադ պար-կիր գօրալա թուլթուլմուշ տուր:

—Մէմուլաթա նազարէն, Մազըր քէօ-յիլունտէ քէսիլին ֆիլէնգ խանէյի ամի-րէյի պիր հարիլգ էանաքընտա դըզը-ճըմալարտան վիգայէ վէ մուհաֆազա իթմէք վէ իլէրուտէ մուզիլը նէթի-ճէլէրէ սէպէպ օլմամադ իւզըրէ, հիւ-քիւմէթի Սէնիլէ գարիլէյի մէզըրիլէ տէրուսինտէ պուլունման պիլիւմէնէ էպ-նիլէյի սաթըն ալըպ, երգտըրաճադ, վէ մէզըրը ֆապրիլգանըն եաղընըն-տան կէլէն տէմիր եօլլարուն տախի օ-գօմիլթիլէրտէն չըգան դըզըրըմալար-տան պիր թէհիլէք օլմամադ իշլին, սայիր պիր թարիլգ եարըլըպ օրտան իշլէմէսինէ էմր պուլունմադ իմիշ:

—Կէլէնէրէն Շօօրաթա վուգու պուլան տէհիլէթլի գազա վէ պէլիլէ-լէրտէն սէֆալէթ ու զարուրէթ բէն-չէսինէ տիւշէն էհալիլի պիլաքէկեանա թէվիլի օլունմադ իւզըրէ, իյանէ գօ-միսիօնու ճանիպիլտէն 500 առէտ լի-րայի օսմանի իրալ պուլունմադ թա-րաֆը էշլէթի հազըրէթի Բատիլաշի-տէն էմր ու իրատէ պուլունմադ իշլիսիլի տիր:

—Կէլէն կիւն Գապալաթալ չարը-սընտա վազը համալար գաճիլէսինէ օլունմադ իւտիւ պաշը տիւլիլին պիր հէրիլ կիտիլ, օլմուրանլարա խի-թապէն, «սապա օստունու եարմադ վէ սու թաշըմադ վէ չարըտան ուֆադ թէֆէք լէվալիլմաթ ալմադ կիպի խըմմէթ կէօրէճէք պիր առէմ իսթէ-րիմ»: պօյտա պիրի վար իսէ, պիլիլմ էֆէնտի Գոնտիլիտէ տիր ալըպ կէօ. թիւրէճէյիմ» տէր վէ գաճիլէտէ պու-լունմալար պիրպիլլէրինէ ֆիլան պու-լունմա օլա իտի, պու իկպի խըմմէթ-տէ էվլիլէք տէ պուլունմու իտի հայ-տէ Մէհէմէտ պալըն սէն կիլթ, Մուս-թաֆա սէն կիտէրմիլին, իպիշ սէն կիլթ, սէն տաճա էյի օլուն, պալիլթ-սըզ պիր չօմուդ օլուն պէյի պու էֆէն-տիլին գաթուսու հազընտա խալլըրը օլուն, ամմա սէն պիլիլթին» կիպի պիր թապըմ լազըրտըրտան սօնրա, պիր պիլէս վէ պիլաքէնին եօլուն-լուգ սէպէպիլ իլէ կէօյիլ օլուն գալ-գար եաթաղընը պաղլար, հէրիլին արգալընտան եօլա տիւշէր, Սիրքէնի իսկէլէսինէ գատար ինէրէր:

Մէրգում եապանը պիր թէլաշ կէօթ էրէրէք, կէօթ իւրմէքտէ օլուն-դու տալմադադ, «աման իքի տէս-թէ գաշըք ալմիշ իտիմ, գաճիլտէ ունուլտուլ, եաթաղընը չուրաեա ինտիր տէ կիլթ չաթուգ ալ կէլ» տէր, պիլաքէ ֆազըր տէրհալ եաթաղընը սօգաղըն պիր քէնաքընտա պըրաղըր: Հէրիլի տէ պաղը ունուլտա պէրլէմէք-տէ օլուն, մէրգում տօղրունա գաճ-վէնէ կիտէր, արաշտըրը, սօրար սի-ւալ իտէր, էօյլէ գալըք ֆիլան օլուն-տըղընը անլար, տէօնէր եաթաղը պըրաղտըր մաճէլէ կէլիլ կէօրիլ-քի նէ եաթաղ վար վէ նէ օ հէրիլ: Օրտա պուլունմալարա սիւալ իտէր: «էօյլէ պիր եաթաղ եիւքի վար ի-տի, պիր առէմ գաթըք րազար իթ-տի, պիլիլթի ֆօրիլանէնէ կէլաթ» ճէ-վապընը ալըպ մաճիլուն ու միւլէտ-տէր տէօնէր կիտէր: Պիլաքէ ֆազըր

ընէպէլիլթտէն վէ տիլինտէն թըր-նաղընտան արթըրըպ օնպէշ կիւն էվլէլ պու եաթաղ վէ եօրղանընը թէտալիլ իթ միշ իմիշ:

ԻԼԱՆԸ ԲԵՍՄԻ

Պէյօղլու վէ Գապալաթալ քէսիլին մաճալաթըն խարիլթ պիլ ունուլիլէսի իքմալ խարիլթէք, առաջալար արալի խարիլթալընը պիլմուլիլէնէ շաքէտ հուտունա նօգսանիլէթ վուգուա կէլիլ իտէ, թասհիշ իթ տիրէրէք խա-րիլթալը իլմու խապէրլէրինի ալմադ-իւզըրէ, թարիլի իլանտան իթ իպարէն 3 մաճ զարֆընտա պէհէր րազար իր-թէսի վէ բէնճէնպիլի կիւնիլէրի ալ-թընճը տայիրէյի պէլէտիլէ թահիլիլի ճէտիտ հէնտէսէ խանէսինէ միւլաճա-աթ իլլէմէլէրի վէ պու միւլաթէթ ին-գըլաքընտան սօնրա կէլէճէք օլունմա-րըն միւլէրիլի իլին թէքար իճրաթը-նա լիւզում կէօրիլէնէք քէլֆ վէ մուլապէնէ մէսարիլի քեամիլէն քէն-տիլլէրինտէն ալընաճալը իլան օլուն-նուր:

(ԹԱՍՆԻՃ)

Կէլէն ճուա կիւն Գապալաթալ միւ-տէ տէք խարիլէն էմէ Մարթէն թէր-ճէմէսինտէ զուհուր իտէն պաղը եան-լըլլարը հէր նէ գատար թասհիշ իթ-միշ իտէք տէ պիր իքի եանլընը թա-հիշի ունուլունմալ օլունմալունտան, անլէրին տախի թասհիշինէ իպիլ իտար օլունմուր, շէյլէքի, իքիլիլի սահիլթէ-նին պիլիլիլի սիւլթ ունու 16 ընճը սա-թըրընտաքի «Բիստալիլթիլ» լու-զէթի «Բիստալիլթիլ» վէ այնի սահի-լիլին «միշտ» «պիտիլ իլին միշտ» վէ եինէ մէզըրը սահիլթէնին տէօրտիւ-ճիւ սիւլթ ունու 19 ունու սաթըրըն-տաքի «Կը խորվիլ» լուզէթի «Կը խու-վիլ» օլունմադ տըր:

ՍՈՆ ՀԱՎԱՍՏԱԼԸ ԻՆԿԻԼԻԹԻՐԱՆ

Մալթա, 2 փետրվ.
Գարապէնիլ սէվալիլինտէ հալվա-նաթ խաթալըք օլունմալունտան, օ-րալարտան կէլէն մալ վէ եօլունմալըն պուլաեա կիրմէսի մէնն օլունմու:

ԻՍԲԱՆՆԱՆ
Մաթրիտ, 2 փետր.
Ենի զըրալ Բէսմէն թաստիլ օլուն-տու:

Ժէնէրալ Մօրիօնէս, Մօնրէալ, Լա-բանլիլ վէ Հէրիլալը զապլթ իթտի: Խայիլ վազըթտան պէրու գարիլթ-լէր թաթաֆընտան մուհաթէրէ օլուն-նան Բանլիլ շէհրիլին տախի եա-ղընտա գուրթալընաճաղը մէմուլ օ-լունմադ տա տըր:

Ֆըրալ օրտուկեանը, ասքէրին պուլունմալունմալ մէրքէլտէ իթթիլազ իլլէտի:

Պիր միւլազաթա պիր Ալմանալը թայիլիլէ Էօլունմալըն:

ԵՌԻՆԱՆԻՍԹԱՆ
Աթլինա, 1 փետր.
Գրալ մարէշալ Մաթ-Մահմա, Սօ-վէօր նըշանընը կըրան գօրտօնունու իշտա իլլէտի:

ՍԱՐԻՍԹԱՆ
Պիլիլըրա, 2 փետր.

Մալիլէ վէ խարիլիլէն նազըրընը խարիլթա իտէրէք մուլազաթիլէն մէ-մուլիլէթլէրինէ արգաթալընը նէ-զարէթ իտէճէլէր տիր:

ԹԻԻՃ ՀԱՐԻՅԻ

Լիւլլըրու 3 փետրվ.
Միտ. Ն. Օր. Բամուզու 7 7/8
Տօլարա էյի ճիւն 5
Պու կիւնիլի սաթը 12,000 պալէա
Բիսադ տուրիլուն

ՍԱՐԻՍԹԻ

Լիւլարա, 3 փետրվ.
Էսհամը Ումուլիլ ալըրը 41 1/8 1/4
» » գարանտը 41 1/4 3/8
69 » 55 1/4 1/2
71 » 66 1/2
Պոն տիւ թրէզօր (Ս' Բ. Բ.) 78 1/4 3/4
Ինկիլիլ գօնսօլիտի 92 1/2 5/8

Բարիս 3 փետրվ.
Էսհամը Ումուլիլ գարանտը 41 85
1889 280
Բուսէլի շրմէնտըֆէր սէլիլիլիլի 121 50
Ֆըրանսալ ֆօնտօնու 5 օլ 101 50
» » 3 օլ 64 27 1/2
Էթալիա 67 65

ԳԱՆԱՍՏԱՆ ԲԻՍՏԱՍՏԱՆ
Էսհ. Ում. յունիլ. 22 աղաճ գաթ 45 55
» յունիլ. 25 սապալ ալըրը 46 07
» Էն Էրաթէք 46 07
» Էն ալաղը 45 25
» Սաթթ 6 45 50
Իսթիլաղ 1885 ին Բ. Բ. 550
» 1885 Բ. Բ. 554
» 1889 Բ. Բ. 280
» 1872 78 1/2
» 1875 284

Քրէտի մէնէրալ Գ. Բ. 11
Սոսիլթի մէնէրալ ագսիլիլարը Գ. Բ. 7 57
Սոսիլթի Օթօման Գ. Բ. 5 11
Սոսիլթի պանդաղ ագսիլիլարը Գ. Բ. 5 24
Պանդ Գոմէրիլալ
» Վէրիսի
» Սոսիլթի Օթօման Թիւրք
Շըմէնտըֆէր սէլիլիլիլի 121 25
Ֆրանսալ հիստիլիլի 555
Քրէտի Հէլէնիլ լազ օնթօ
Լօրիլալ մատէնիլ ագսիլիլարը
Գուրուս սընթօնու 50 փարա
Ազէ ֆալիլի 8 9
Բէթօր 6
Հէվալիլիլ 9

ԱԳՃԻԼԻԼԻՆ ԲԻՍՏԱՍՏԱՆ
Ինկիլիլի իրտալը 109 55
Ֆրանսալ ալթ ունու 87 28
Բօլ 89 05
Գըրըմիլ ալթ ունու 51 12
Պէրալ մէհիլիլի ֆարալը 101 28
Մէթալիլ ֆարալը 105 05
Պազըր 129 150
Պէլիլի 104 55
Գաուպօն գալմէսիլ գաթիք 6 55

ԱՅԳԱՅԻՆ

Սէրայի հիւմանուն գալֆաթը Պալ-եան Սարգիս պէյ հաղըթլէրինէ, պու տէֆա, քէնտի էհիլիլթ վէ լի-եադաթլարընտա պիր միւլաքաթ վէ իլթիլթալը շահանէ օլմադ իւզըրէ, թարաֆը էշլէթի ֆատիլաշիտէն, Մէ-ճիլիլէ նիշանը զիլալըն գօրտօնունուն պիրիլիլիլ իլթ պէսինտէն օլունմալուն հալտէ պիր գըլթալընը իշտան պուլ-լունմալուն, վէ չու իհանը, Չաթիլ հազըրէթի միւլաթալիլիլին, քէնտի տէսթի շահանէլէրիլլէ իթա պուլուն-տուլալըրը, մա մէմուլիլլէ խապէրա-լընմիշ տըր:

Հէր նէ գատար տախիլիլ պիր շէյ իսէ տէ, քէնտի նուլթալընտա պաշ-լընա միլլէթիլիլիլ իսմինի վիրմիշ օլ-տուլալընտան, պիլալտէ Ազգային սը-րաքընտա, չու խասթիլ էն լօնտաթաթ, ինճիլիլ Շէրիլիլ ճէմիլլէթի թարաֆըն-տան, հուղուրի ֆատիլաշիլլէ, պիր գը-թա լայիլիլ թաթալիլ իտէրէք, Թիւր-քիտա, պիր սուրէթիլ քեամիլլէտէ, մէհէլէպ սէրպէսիլլէթիլիլ իսթիլալ վէ իլթիլալ իլլէմէք նիլլէթիլլէ կէլիլ օ-լուն վէքիլլէր, քէնտի միւլաթալընը զաթը հաղըթլէ խասարէթ բէնաշիլլէ արգ ու իֆատէ իլլէտիլլէրինտէ, էյ-լէ տօղրունտան տօղրու Չաթիլ հաղ-

«ԵՆՆ, վէ գըրդ էլի սէնէ մէզքիւր ա-
ֆէթին ֆէնայլըը Էսէրինին տէվամ
կյլէմէսին կէօրմէք մի:

Էկէր պէօյլէ պիր վաղըմ տա տախի
պու գատար պիր ֆէտաքեարըը
միլէթիմիզ կէօղէ ալմազ վէ եար-
մազ իսէ, նէ վաղըթ եարմազ տըր,
վէ պուլտան սօնրա, միլէթին մուա-
վէնէթիննէ նէ Էմիլիէթ վէ իւմիտի-
միզ օլաճագ տըր:

Տէվամի

Իշթէ պու կիւն տիւնքի վատիմիզ
իւղրէ, Պէրպէրեան Ռէթէոս Էֆէն-
տինին շաեանը թաճսին նուրդունու
տէրճ իտէրէք, հէրքէսին օգուամաթ-
նը վէ միւթալաա կյլէմէսին տալէթ
կյլէթիկիմիզլէ պէրապէր, ութանմա-
տան գալմ մէյտանընա չըթան պիր
թագըմ տգէտէրին վէ իմաստակա-
րըն իպրէթ ալմալարընը, վէ պիր թա-
գըմ քիթապէթ վէ Էֆքեար սիւքիւն-
թիւէրիննէ ալըմիզ օլան աւամալարըն
տախի, նատիրիւէմալ պիր կիւլ գօգ-
լամալարըն թէքիթ իտէրիզ:

ՅԱՌԱՋԻԻՄՈՒԹԻԻՆ

Տեարք և Տիկնայք,

Այս վսեմ վայրկեանս մեն բան մեր
չուրջն ամեն ականջի մի բառ կը կրկ-
նէ. սոյն բառը կը հնչեն այս նորակա-
ռոյց և պերճ շինուածին որմերն նուի-
րական, սոյն բառը կը հնչէ այս հան-
դէն մեծաշուք, սոյն բառը կը հծծէ
այս խնդուիւթեան արտասուօք ցօղա-
գին աշերուն լուին՝ այլ արեւմասոս լե-
զուն, և այս բառը կ'երգեն սա նու-
ազքն զուարթ և աշխոյժ: Ինչ է այս
բառը. — Յառաջդիմութիւն:

Յառաջդիմութիւն, այսինքն այն
օրէնքը՝ զոր գերազ ոյն իմաստութիւն
մի դրած է մարդկութեան վրայ, այ-
սինքն մարդկային ընկերութեան կեան-
քի անհրաժեշտ մի պայմանը, ժողո-
վուրդներու բարոյական էութեան ա-
ճումը, մարդկութեան ձգտումն դէպ
ի կատարելութիւն, բարոյական ուշ-
խարհին հորիզոնէն ճշմարտութեան
և արդարութեան արեւուն տակաւ
բարձրացումն, և ճշմարտին առջև
Սուսին, Բարեւոյն առջև Չարին, Գե-
ղեցիկն առջև Գճուճին, Լուսոյ առջև
Խաւարին, Երանութեան առջև Թըշ-
ուաւութեան տակաւ տեղի տալն ու
նախնայն կողակոր:

Յառաջդիմութիւն, այսինքն ան-
տառէն յետոյ քաղաք և պալատ, մեր-
կութիւնէն յետոյ մետաքս և բեհէզ,
խողկաղինէն յետոյ Դեմաթի պարգեքն,
այսինքն Մուրքէն յետոյ Յիսուս, մար-
դազոհէն յետոյ աղօթք, քուրմէն յե-
տոյ քաջանայ, Զիւսէն յետոյ Աստուած.
այսինքն մեհնադըրոյ՝ տառերէն յե-
տոյ դիրք և մամուլ, սուրէն յետոյ
գրէչ, հաւատաքնութիւնէն յետոյ խըղ-
ճի ազատութիւն, աւատականութիւնէն
յետոյ ժողովրդային վեհապետութիւն.
այսինքն առաքաւանէն յետոյ շոգի,
իկարոսէն յետոյ Մօնկօլֆիէ, հովուա-
կան տիկէն յետոյ քնար և դաշնակ,
վայրենիաց ու իւններէն յետոյ Մոցարդ-
և Պէթօֆէն. այսինքն ներկայէն յետոյ
սպաղայ, շղթային տեղ սոսակ, պա-
տնապալմին տեղ մտաց և հոգւոյ գորու-
թեան մրցահանգէս, ռումբին տեղ
բան, աղղաց տեղ մարդկային եղբայ-
րութիւն, ֆաղցին և Լիւթեան կուռոյն
տեղ մարդկային ընտանիքին սեղանն
հասարակաց, հեծութեան տեղ երգ,
անիծից տեղ օրհնէք. այսինքն ընկե-
րային աշխարհին մէջ Լոյսն՝ արև, և
Սէրն՝ մթնշաղկ:

Այո՛, Տեարք և Տիկնայք, այս վե-
սեմ բառը կ'աղաղակէ այսօր այս հան-
դէսը. — մին յառաջդիմութեան վա-
ռաւորագոյն յաղթանակներէն:

Դպրոց մի կանգնել, ահա այն ա-
մենէն մեծ քայլը՝ զոր ժողովուրդ մի
կտրող է առնուլ երբէք, ահա՛ այն
ամենէն ուժգին ցնցումը՝ զոր ազդ մի
կարող է տալ զինք կաշկանդող խա-
ւարակուռ շղթայներուն, և բռնագոյն
ու անվերպելի հարուածն այն հրէշին՝
որ կը կոչուի Տգիտութիւն:

Դպրոց մի կանգնել, այն է յառաջ-
դիմութեան զինարան մի շինել, ջահ
մի ևս վառել լուսաւորելու համար
այն արահետը՝ ընդ որ ժողովուրդ մի
կը քայլէ, մի նոր աղբիւր բղխցնել
բարոյական կեանքի և զօրութեան,
նոր հորիզոն մի բանալ ապագայի, էջ
մի ևս դարձնել այն բազմաթիւ մա-
տենին մէջ՝ յորում մարդկութիւնը տա-
կաւ կ'ուսանի ազատ, երջանիկ և մեծ
ԸԼԼԼԼ:

Յառաջդիմութիւնը, Տեարք և Տիկ-
նայք, ինչպէս խոսն յառաջ կ'ընէի,
մարդկային ընկերութեան կեանքի ան-
հրաժեշտ մի պայմանն է. մարդկու-
թեան համար յառաջդիմել՝ կը նշա-
նակէ ապրիլ: Յառաջդիմութիւնը
մարդկութեան բարոյական մի օրէնքն
է, ինչպէս որ մարմնոյ աճումն նորա
ֆիզիքական օրէնքն է. աշխարհ հարկ
է որ շարժի բարոյապէս, ինչպէս կը
շարժի նիւթապէս: Այն Մատն՝ որ մի-
ջոյին մէջ թաւալող լուսեղէն մարմնոյ
ազդած է իւրեանց շարժումն յաւէր-
ժական, որ մշտնջենաւոր մղմամբ դար-
բանեալն առ մարդակն կը վարէ և ըզ-
մարդակն առ արեգակն, որոյ ազդած
ներքողմութեամբն այնպէս մակընթա-
ցութիւնն անվրէպ ի ծովեղջիւր կը դի-
մէ և մագնիսն ի հիւսիս կը դառնայ,
այն Մատն մի շարժման օրէնքը՝ դրած է
նաև մարդկութեան վրայ, մի ան-
դուլ մղում տուած անոր, և մի նպա-
տակ ստճմանած. այդ նպատակն է
կատարելութիւն, և այդ շարժումը
կ'անուանի Յառաջդիմութիւն:

Այո՛, կը շարժի մարդկութիւնը, և
Հնդիկ քաղաքակրթութեան կը յա-
ջորդէ Եգիպտականը, Եգիպտականին՝
Յունականը, Յունականին՝ Հռոմէականը,
Հռոմէականին՝ Եւրոպականը.
միշտ շարժումն, յար ձգտումն դէպ ի
տեսլականն. և այս տեսլականն տա-
կաւ կ'իրականանայ. և մարդն քանի
կը մերձի առ արեգակն կատարելու-
թեան՝ այնքան ևս իւր շուրջն ամեն
բանի լըջանալն, գեղերիկներն ու հեշ-
տանայն կը տեսնէ:

Վայ, սակայն, այն ազգին որ կանգ
կ'առնու՝ անհաղորդ այս տեսլականն
շարժման. յառաջդիմութեան բանա-
կըն չկասիր՝ երբ ոմանք կը դիպեն
կամ կ'իջնան. կը խոխ գնաւ և կ'անց-
նի՝ դիմելու անդուլ և տիրելու նոր և
անծանօթ աշխարհներու:

Մին յերկոցունց. դիմել զուգըն-
թայ կամ կորնչիլ ոտնակոխ չի՝ ք միջոյ:
Դառն իրողութիւն մ'է անշուշտ որ
Հայն դժբախտաբար այս բանակին
յառաջընթաց զինուորներէն չէ, թէ
նա անմասն է այն շնորհներէն՝ զոր կը
վայելեն յառաջդիմութեան դըրջակիր
ժողովուրդք, թէ նա կը տառապի և
ընդ քարշ կ'ածի թշուառութեան մերկ
ու տխուր անապատին մէջ՝ մինչ այլ
աղղք Աւետեաց երկրին աշխարհա-
կալութիւնն են սկսած, թէ նա խա-
ւարային բանտի մէջ իւր շղթայից
վրայ գլուխը դրած կը ննջէ թմբեալ:

մինչ այլք զուարթ կը կայտունն՝ ա-
զատք՝ լուսաւորք և երջանիկք:

Դառն իրողութիւն մ'է թէ ինչ որ
այլ ազգերու դոյն ու փառքը կը կա-
մէ՝ կը պակասի մեզ համար. թէ ինչ
բարիք որ դարերու վաստակն արդիւ-
նաւորած է, ինչ բարիք որ ինն և տաս-
ներորդ դարուն յառաջդիմութեան
գումարը կը կազմեն՝ մեզ համար տա-
կաւն գրեթէ գոյութիւն չունին: Լոյ-
սը կը պակասի Հայ մարքին մէջ, սէրը՝
սրտին, և գործիքը ձեռքին մէջ: Եւ
Հայ մի՛ լոկ կարծեք այն սակաւաթիւ
մասնը՝ որ գէթ Եւրոպական քաղաքա-
կրթութեան հանդերձին տակ կը ծած-
կէ իւր մերկութիւնը, այլ դարձուր
աշերտ յԱսիա, և տե՛ս անդ Հայը իւր
բովանդակ մերկութեան տկարութեան
անարգութեան և թշուառութեան մէջ:
Վայրենոյն քուրջներով ծածկեալ
իւր ճակատագրին բեռնաւ տակ ծռած
ապերախտ հողոյ մը վրայ՝ կը թըջէ
զայն իւր քրտամբք, և հողը գէթ իւր
օրապահիկն նմա չնորհչը կը զանայ.
Վի՛հ անհուն նորա և քաղաքակրթու-
թեան զաւակին մէջտեղ. մին գերին
է նիւթոյն, միւսը տէրն է նորա. մինչ
սա կ'ապրի, նա չմեռնել կը ճգնի.
անհաղորդ մտքի և սրտի կեանքէն,
մարմնոյն կեանքը լոկ օր առ օր կը
ճգնի իւր մահուան ձեռքէն:

Ահա՛ Հայութիւնը. չէ՛, չեմ'ստեմա-
ցներ պատկերը, այսպէս չէ՛. Է՛հ,
եթէ ապրելու համար շարժիլ և յա-
ռաջդիմել հարկ է, ի՛նչ է վախճանը
այս մեռելատիպ անշարժութեան. երբ
ազգ մը յառաջդիմութեան օրինաց
դէմ մեղանչէ, ի՛նչ կը լինի պատիժն
բնութեան գէմ գործուած սոյն յան-
ցանքին. — կորուստ:

Քանզի հզօրը կ'ընկճէ զտկարն. խա-
ւարը չկարէ ապրիլ Լուսոյն քով. յե-
տադիմութիւնը չկարէ միաբանել յա-
ռաջդիմութեան հետ. պէտք է որ ո՛վ
որ տկար է մտքով՝ հպատակի անոր՝
որ հզօր է այնու, ո՛վ որ անզօր է սըր-
տով՝ տեղի տայ անոր՝ որ զօրաւոր է
այնու. այս է բնութեան օրէնքն,
անվերպելի՛, անողո՛ք:

Ո՛վ և ի՛նչ կարող է փրկել զհայու-
թիւնն կորստեան անդնդէն. ո՛վ և
ի՛նչ կրնայ փրկել հայութեան ապա-
գայն և զնա ևս զիմուրդ գրել յա-
ռաջդիմութեան. — գպրոց:

Այսինքն այն վայրն՝ ուր յառաջդի-
մութիւնն իւր յաղթանակաց գումարը
կը դնէ յաւանդ ի վայելս ապագային,
այն վայրն՝ ուր նոր սերունդ մի կ'եր-
թայ ծծել ճշմարտութեան այն հիւթը՝
զոր դարերու քրտն գոյացուցած է.
այսինքն այն արգանդն բարոյական
կեանքի՝ ուստի հարկ է որ ամեն սե-
րունդ դուրս գայ միւսանդամ, որ-
պէսզի կարող ըլլայ բովանդակ կրել
յինքեան կենաց ամեն տարերքն:

Կրնայ ուրեմն յուսալ Հայը, քանի որ
սոյնօրինակ հանդէսներ կ'ունենայ իւր
տարեգրոց մէջ:

Ապրի՛ք դուք, Գատըգիւղցիք, դուք
որ յառաջդիմութեան տաճար մի
դիտէք կանգնել և պարծիլ ի նա. ստու-
գիւ նա ձեր փառաց ամենէն պերճ
և անկործան կոթողն է: Դպրոցք,
մէն մի լուսամուտներ են նոքա Հայուն
խաւարապատ բանտին մէջ բայուած՝
մուտ տալու անդր երկնից լուսոյն և
օդոյն կենսաւէտ. քանի շատ ըլլան
նոքա, ա՛յնքան շունջ կ'առնու և կ'ու-
ղեւորի խաւարի այդ կալանաւորն չու-
առ, ա՛յնքան կը ժմոհի նմա յոյսը, և
այնքան կը լուսաւորի յուսածիծաղ

իւր ապագային հորիզոնն մթագին:

Այո՛, Հայեր, յառաջ, մի՛շտ յառաջ.
յառաջ ի ընդ, ի կեանս. զայս կը գո-
չէ մեր շուրջն ամեն բան, բնութիւնն,
դարք, ազգերն. Եւրոպա, համակ
լուսով ողողուն, մեր առջև են կ'ըն-
թանայ՝ լուսաշաւիղ հետք մի գծե-
լով մեր առջև. օ՛հ յառաջ Արուես-
տից համայն թեւերովն, Գիտութեանց
համայն զօրութեամբն յառաջ. . . .

1875 Յունի. 19
Գատըգիւղ. Ռ. Յ. Պ.

Սալը կիւնքի նիւսիւթմիդաէ, սօնրա-
տան թարափըմըզա վիրիւն պիր մա-
լիւմթա նէշարէն, բաղար ազաւմը-
սը, սրբազան Պատրիարք հազրէթլէ-
րինին, Ֆրնտըղեան Էֆէնտիլէր խա-
նէսինտէ, Մուրատեան Էֆէնտիլէր իւլէ
Մանուկեան Էֆէնտիլէր պէյնիւտէ տէր-
քեար օլան պիրուտէթին քեամիլէն
տէֆինէ մուվաֆֆագ օլտուղունու
պիրիւրմիլ իտիք, հալպու քի սօնրա-
տան պուլտա պիր եանլըշըգ պու-
լունտուղու մէսմուիմիզ օլմուշ տուր,
չէյլէ քի վազաա օ կիճէ Մուրատեան
Պօղոս Էֆէնտիլէր իւլէ Մանուկեան Յա-
րուլիւն Էֆէնտիլէր տախի օրատա հա-
զըր՝ պուլունմուշար, վէ հաթթա Մու-
րատեան Էֆէնտիլէր շէվքիլէ պաաէ տա-
խի նուշ իտիլիւ տիր. լաքին զաթէն
պէյնիլէրինտէ Էյլէ պիր պիրուտէթ
տէրքեար օլմաթըղլէտան, հալիլլէ
Էյլէ պիր պարըղըա տախի հաճաթ
կէօրիւմէմիլ տիր:

Ի Լ Ա Ն

Իղճարը իֆլաս իթ միշ օլան Գալլադ-
ճըլար պաշընտա 74 նիւմէրօլու տիւք-
քեանտէ մուքիմ՝ թէպապի տէվլէթի
ալիլէտէն մալիֆաթ ուրաճը Յակըր
Մինթանճիւններն իֆլասը հազգըն-
տա լաղըմ կէլէն մուսմէլաթը գանու-
նիլէ քեամիլէն իճրա օլունմուշ օլտու-
ղունտան, միւլիլիւր մերդում զիմիլ-
թիւնտէ օլան ալաճագլարըն իսպաթ
իթ միշ օլան ալաճագլարը միւլիլիս
թարափընտան թէքիթ օլունան գօն.
գօրտաթօնըն միւլաքէրէ վէ գարար-
լաշըրըմաթը իլին 92 սէնէսի մուհա-
րէմ իւլհարէմին 1 ինէ վէ 90 սէնէսի
քեանունի սանինին 27 սինէթէստիլֆ
իտէն բաղար իրթէսի կիւնիւ սաաթ 7
լատտէլէրինտէ թիճարէթ խանէտէ
քեային ժիւթ գօմիսէլէրէ մախսուս
օլան օտայէ կէլէլէրի իլան օլունուր
Ժիւթ գօմիսէր
Թաղուր

Ի Լ Ա Ն

Իսթանպուլ քէօրիւ պաշընտա վա-
զը վալիտէ սուլթան ալիլէթի իւշչան
հաղըթլէրին միւճէտտէտէն ինչա իթ-
տիրիլէն ազարըրընտան պիրգըթմաճ-
ղաղա, գըրաթ խանէ վէ մէզքիւր
մաղաղանըն արգասընտա տախի տիկէր
պիր վասի մաղաղա գաղինօ իթ միշ
օլտուղունուղտան, միւլիլէթիլէրի Էվլէլ
Մուրատ պէնտէլէրի, թէշըթիլէրի
գէվաթը սապըզը վէճէ իւղրէ խօշ-
նուս իթ մէկէ չուլըաճաղըմ իլան ի-
տէրիմ:

ԴԳԱ Զիլհիճէ ԴԷ Մուրատ

ՍԱՀԻՊ ԴԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Գալաթատու Բլեճէլիկի բաղարընտա
նումէրօ 41 իրսի խանընտա